Dosarul nr. **2a-141/24** judecătoria Bălți, sediul central
Judecător M. Popescu

D E C I Z I E
02 mai 2024

Colegiul Civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălți
În componenţa
președintele ședinței, judecător Adriana Garbuz
judecători Iulia Grosu Andrian Ciobanu
grefier Inna Oineagra

examinând, în ședință publică, cererea de apel declarată de SA „CET-Nord” împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 20.11.2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Cet Nord” către Arina Spătaru privind apărarea reputației profesionale, dezmințirea informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

La data de 07.06.2023 reprezentantul reclamantului SA „CET-Nord” a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Spătaru Arina privind apărarea reputației profesionale, dezmințirea informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reprezentantul reclamantului a indicat că la, 25.04.2023, ora 20:54 pe pagina de Facebook care îi aparține pârâtei, a avut loc o transmisiune live cu genericul: „Орел птица гордая- пока не пнешь, не полетит. Despre răspunsul Ministrului Energiei Victor Parlicov.” (link: https//www.facebook.com/*****/videos/580128564183336/?locale=ru RU), care la ziua de 31.05.2023 a fost vizualizată de 9,7 mii ori, are 115 comentarii și 341 like-uri.

A susținut că în cadrul transmisiunii menționate pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație: min. 16:37 - 16:49” [...] și pe de altă parte noi avem un CET-Nord rigid, o instituție de stat, un monopolist, atenție - reglementat, așa a zis Directorul CET-Nord, care a comis un milion de greșeli în calcularea acestor facturi [...]; min. 22:48 -23:26 „[...] la primul contact cu angajații CET-Nord ei au primit doar răspunsuri, gen: că degeaba umblați că nu mai obțineți voi câștig, că la noi totul e hotărât și numai degeaba umblați, să ducă la gestionar, la șeful cooperativei sau la ЖЭК exact așa, câte jumate de zi trebuie să piardă timpul ca să obțină un răspuns cei cu țevile noastre, cât de izolate, ce trebuie noi să facem, instituțiile noastre de stat lucrează lehamite, asta cu certitudine, nici nu se pune întrebare [...]”; min. 26:47 - 27:35 „[...] și dacă CET-Nord-ul avea un pic de respect și rușine față de noi, nu se adresa pe ascuns, la început de aprilie pentru a mări încă tarifele. Ați văzut dacă am tăcut? Ați văzut dacă am tăcut? Pentru că noi, în Bălți, avem 30000 apartamente debranșate doar, eu nu vorbesc despre apartamentele conectate la CET-Nord, pentru că aici, exact așa vi se încalcă, dragi prieteni, drepturile. Dar eu vorbesc despre cei debranșați, pentru care este mai multă nedreptate deocamdată, dar să știți că vom reveni și la cei conectați, care primesc niște facturi exagerate și nejustificate [...]”; min. 31:29 -31:50 „[...] și Doamne ferește să aflăm

noi mâine-poimâine că CET-Nord-ul începe a acționa în judecată cetățenii pe ascuns, pentru că pe voi vă duce capul și lucrul ăsta, că oamenii descoperă deja că li-s blocate cardurile, că nu pot trece vama, astea-s istorii de anii trecuți [...]"; min. 42:47 - 43:20 „[...] noi, oamenii simpli, onești, cinstiți, care i-am chemat în casă, ei în loc să vină cu termometrul să măsoare temperatura în casă ei veneau cu „ruletca " și măsurau metrii pătrați, nu cumva pereții casei să se fi mutat un pic și noi dacă cumva am mărit metrul pătrat deci, asta-i preocupă: cum să ne „jecmănească" mai mult, cum să ne fure mai mult, cum mai mult să ne însărăcească ca deja să nu mai avem puteri, să rămânem fără vlagă..."

La 10.05.2023, ora 15:39 pe pagina de Facebook care îi aparține pârâtei a avut loc o transmisiune live cu genericul: „Haideți să râdem un pic despre „profesionalismul" celor de la CET-Nord, caz concret", (a se vedea link: https://www.facebook. com/*****/videos/926088022010503/?locale =ru R U) care la ziua de 31.05.2023 a fost vizualizată de 70 mii ori, are 214 comentarii și 1,2 like-uri. În cadrul transmisiunii pârâta Arina Spătaru, a declarat și a răspândit următoarea informație: min. 03:55 - 04:10 „[...] oamenii de la CET-Nord deja, sau sunt atât de lipsiți de profesionalism sau deja caută un milion de pricini ca noi să nu putem să-i acționăm în judecată și caută și născocesc chichițe [...]"; min. 14:33 - 14:52 „[...] deci, ei fac tot ce le stă în puteri să zădărnicească munca noastră, dar pot să le zic un lucru, tot ce fac ei este să înrăiască oamenii și mai tare împotriva lor și să nu se gândească că noi plecăm în instanță și uităm de ei [...]"; min. - 17:27- 18:53 „[...] deja prostia instituțiilor de stat nu mai are hotare, și nu vreau să generalizez pentru că cu certitudine sunt instituțiile de stat mai responsabile, dar la noi CET-Nord-ul văd că... Probabil că cineva, pe ăștea de la CET-Nord i-o asigurat că vor avea susținerea exagerată a judecătorilor, nu știu a cui. Nu știu de unde atâta, cum să vă zic? De unde atâta încredere? De unde atâta încredere? Nu cumva niște demnitari de stat v-au asigurat stimați angajații CET-Nord-ului că „munciți în voie, faceți ce vreți că noi vom avea grija de voi"?. Nu cumva vă protejează cineva din instituțiile statului? Poate un fost ministru care amu lucrează „начальник куда пошлют" pe la președințe? Sau poate noul ministru care nicidecum nu poate să se apuce de Metodologie, tot umblă și nu știu ce face să clatină din fotoliu în fotoliu prin emisiuni televizate și nicidecum nu poate să se apuce să clarifice cu aceasta Metodologie? Nu știu cine le oferă și cine asigură cu atâta încredere că noi nu vom obține absolut nimic; min. 22:00 - 22:09 „[...] da voi, instituțiilor de stat, ca CET-Nord, învățați-vă minte și să știți că de râsul câinilor ce faceți voi[...]".

Consideră declarațiile pârâtei, fiind răspândite publicului larg, sunt false și defăimătoare în adresa S.A. „CET-Nord" cât și a lucrătorilor acesteia menționând faptul că, în corespundere cu prevederile pct. 143 din Metodologia de calcule, aprobare și aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate pentru producerea energiei electrice și termice pentru serviciile de distribuție și furnizare, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 396 din 01.11.2019 (în continuare Metodologie tarifară) și prevederile pct. 5 subpct. 2) lit. c) din Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 286 din 17.10.2018, S.A. „CET-Nord" a prezentat la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare ANRE), solicitarea de ajustare a prețului pentru energia electrică produsă și tarifului pentru energia termică livrată consumatorilor.

Calculele prețului și tarifului solicitat pentru examinare au fost efectuate în corespundere cu prevederile Metodologiei tarifare, reieșind din: prețul de achiziție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 736 din 23.09.2022, privind aprobarea prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale de către S.A. „Moldovagaz" în contextul obligației de serviciu public; amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale determinată pentru anul 2023 în corespundere cu Hotărârea ANRE nr. 738 din 23.09.2022 privind aprobarea bazei de calcul a mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale ale S.A. „CET-Nord" și actualizată în baza investițiilor efectuate; valorile cheltuielilor de bază aferente activității de producere a energiei electrice și termice, activității de distribuție și furnizare a energiei termice de către S.A. „CET-Nord" pentru anul de bază 2020, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 354 din 13.08.2021 și actualizate conform prevederilor Metodologiei tarifare; alte cheltuieli ale activității operaționale conform Capitolului III secțiunea 9 din Metodologia tarifară; rentabilitatea reglementată determinată în corespundere cu Capitolul V din Metodologia tarifară; componența de corectoare a venitului reglementat la energia electrică și termică pentru perioadele precedente, inclusiv anul 2022.

Luând în considerare calculele efectuate conform prevederilor Metodologiei tarifare, S.A. „CET- Nord" a solicitat examinarea și aprobarea noilor tarife pentru energia electrică produsă și energia termică livrată. Respectiv, la 05.04.2023, conform obligațiunii impuse prin cadrul normativ, S.A. „CET-Nord" a depus cererea de ajustare a prețului și a tarifului reglementat. Decizia privind prețurile și tarifele reglementate se adoptă doar de către Consiliul de administrație ANRE. Hotărârea finală privind prețurile și tarifele reglementate se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se plasează pe pagina web oficială a Agenției și pe pagina web oficială a titularului de licență. Astfel adresări pe ascuns, la început de aprilie pentru a mări încă tarifele nu au avut loc, procedura de ajustare a prețului și a tarifului la energie termică este reglementată de normele de drept, și anume pct. 5 subpct. 2) lit. c) din Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 286 din 17.10.2018.

A indicat faptul că informația răspândită de pârâta Arina Spătaru, precum că „CET-Nord-ul începe a acționa în judecată cetățenii pe ascuns", nu corespunde realității, or înainte de a acționa pe consumatorul care nu execută obligațiile de achitare pentru consumul energiei termice consumate, S.A. „CET-Nord" expediază, la adresa de consum, precum și la domiciliul cunoscut al debitorului, notificare privind necesitatea achitării datoriei create. Mai mult ca atât, notificarea respectivă are ca scop aducerea la cunoștință a consecințelor neexecutării obligațiunilor de plată, una dintre care este și adresarea în instanța de judecată în vederea executării obligațiilor de debitor. Astfel, consumatorii care au restanța la plata pentru energie termică fața de S.A. „CET- Nord" nu sunt acționați în judecată „pe ascuns", toți fiind informați în mod corespunzător și prevăzut de lege.

Referitor la informația răspândită de Arina Spătaru, precum că „[...]Pentru că, în Bălți, avem 30000 apartamente debranșate doar, eu nu vorbesc despre apartamentele conectate la CET-Nord, pentru că aici, exact așa vi se încalcă, dragi prieteni, drepturile. Dar eu

vorbesc despre Cei debranșați, pentru care este mai multă nedreptate deocamdată”[...]care a comis un milion de greșeli în calcularea acestor facturi[...J”, ”[...]lipsiți de profesionalism[...]”, reprezentantul reclamantului a menționat că asemenea afirmații sunt false, defăimătoare și care lezează reputația profesională a S.A. „CET-Nord” precum și a lucrătorilor acesteia.

Sunt informații false, răspândite de pârâtă precum că în Bălți, avem 30000 (treizeci de mii) apartamente debranșate doar, eu nu vorbesc despre apartamentele conectate la CET-Nord”, ori potrivit informației oficiale, conform bazei de date software S.A. „CET-Nord”, la situația de 31.05.2023, sunt debranșate/deconectate de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică S.A. „CET-Nord” în mun. Bălți - 9618 de apartamente, și nicicum 30000 de apartamente cum a declarat pârâta, informație prin care ultima, deja nu prima dată, a indus în eroare publicul larg.

Reclamantul a mai menționat faptul că prin Ordinul nr. 184 din 31 octombrie 2022 al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a fost aprobată Metodologia privind repartizarea consumului de energie termică și a costului aferent acestui consum între consumatorii unui bloc locativ conectați la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică (SCAET) (în continuare Metodologia). Astfel, S.A. „CET-Nord” nu încalcă careva drepturi ale proprietarilor de apartamente care sunt conectate sau debranșate la/de la sistemul centralizat de încălzire centralizată, toate drepturile sunt respectate absolut, conform normelor de drept, ori scopul Metodologiei sus menționate, constă în aducerea echității în procesul de distribuție a energiei termice, în fiecare bloc locativ în parte, atât între consumatorii conectați și cei deconectați de la sistemul de energie termică centralizată. Repartizarea energiei termice poate fi diferită de la un bloc locativ la altul, chiar dacă la nivelul constructiv blocurile sunt identice. Acest lucru are loc din cauza principiilor termodinamicii, potrivit cărora transferul de căldură are loc sub influența unei diferențe de temperatură. Transferul de căldură are loc de la un sistem (obiect) cu temperatura mai înaltă spre alt sistem (obiect) cu temperatura mai joasă până la atingerea echilibrului termic, când temperaturile a două corpuri sunt identice. Aceste principii sunt valabile și pentru transferul de căldură în interiorul blocurilor locative, unde apartamentele care nu mențin temperatura normativă de minimum +18°C primesc prin transfer căldura de la vecini, astfel majorând facturile acestora. Deci, pe de o parte, când în perioada rece a anului într-un bloc locativ, unele încăperi nu se încălzesc sau nu ating temperatura normativă de minimum +18°C, va avea loc transferul de căldură de la toate încăperile alăturate, până când temperaturile lor nu se vor egala. Astfel, are loc fenomenul de consum energetic pe contul vecinilor, care achită facturi majorate nejustificat. Astfel, toate acțiunile S.A. „CET-Nord” sunt în limitele normelor de drept și în corespundere cu legislația în vigoare, iar informația răspândită de pârâta precum că, „tot ce fac ei (S.A. „CET-Nord”) este să înrăiască oamenii și mai tare împotriva lor”, nu corespunde realității, ori cum s-a menționat mai sus S.A. „CET-Nord” aplică Metodologia care are ca scop aducerea echității în procesul de distribuție a energiei termice, în fiecare bloc locativ în parte, atât între consumatorii conectați și cei deconectați la/de la sistemul de energie termică centralizată, iar în cazuri în care se dovedește că a avut loc o greșeala în calculul consumului energiei termice, aceasta greșeala este

înlăturată în cel mai scurt timp, fără careva consecințe negative pentru consumator, de aceea învinuirile precum că lucrătorii S.A. „CET-Nord”, „încalcă drepturile consumatorilor” sunt „lipsiți de profesionalism”, sunt neîntemeiate și declarative.

Consideră declarativă și informația răspândită de pârâta Arina Spătaru, care nu corespunde realității, precum că S.A. „CET-Nord” este asigurată de „susținerea exagerată a judecătorilor”, „demnitari de stat”, „ministrului”, precum că la întrebările cetățenilor, ultimii primesc răspuns din partea lucrătorilor S.A. „CET-Nord”, „că degeaba umblați că nu mai obțineți voi câștig, că la noi totul este hotărât și numai degeaba umblați.

A menționat că pârâtul a relatat informații care nu corespund realității și sunt defăimătoare care lezează imaginea și reputația profesională a reclamantului. Astfel, reclamantul în transmisiunile live și textele publicate face referire la persoana reclamantului, nefiind solicitată replica de la reprezentantul legal al reclamantului, afirmând informații false și defăimătoare. Totodată faptul răspândirii informației sus menționate, de către pârât nu poate fi pus sub semnul întrebării, fiind demonstrat de reclamant, ori toate transmisiunile live și publicațiile au fost realizate pe pagina de Facebook (https://www.facebook.com/*****) ce îi aparține pârâtei Arina Spătaru la inițiativa și cu participarea nemijlocită a ultimei, cu scopul aducerii la cunoștința publicului larg conținutul transmisiunilor live și publicațiilor, care poate fi accesat de orice doritor.

Cu cât mai mare va fi auditoriul care a receptat informația defăimătoare, cu atât mai mare urmează a fi răspunderea.

La ziua din 31.05.2023, pagina de pe portalul Facebook a Arinei Spătaru are 23 mii followers (urmăritori), care poate fi accesată în mod liber pe link-ul https://www.facebook.com/*****.

La rândul său, auditoriul la care a fost adresat discursul din transmisiunile live și publicațiile făcute de Arina Spătaru, este în marea sa partea, un auditoriu nepregătit, ceea ce înseamnă că se referă și se adresează, de exemplu, la persoane care nu cunosc din timp tema discursului, sau neprofesioniști în domeniu, adică persoane care vor crede în mod automat în fiecare cuvânt, nu vor înțelege în mod deplin dacă persoana dată insinuează fapte concrete și nu intră în detaliile situațiilor despre care vorbește, comunicând publicului numai ceea ce îi este convenabil, denaturând în același timp situația reală.

Orice apel/îndemn precum că S.A. „CET-Nord” încalcă drepturile consumatorilor debranșați și conectați de la/ la sistemul de încălzire centralizată” nu corespunde realității și reprezintă o acțiune de defăimare a imaginii întreprinderii.

Materialele anexate la cererea de chemare în judecată atestă cert că declarațiile pârâtului se referă la persona S.A. „CET-Nord” și lucrătorii acesteia, sunt defăimătoare, fiind false în conjunctura în care nu a fost probată veridicitatea acestora, iar modul în care au fost expuse declarațiile respective exclud și bună-credință din partea pârâtului și nu se bazează pe probe pertinente, fiind de natură să discrediteze reclamantul și să submineze imaginea și reputația profesională a acestuia.

Informațiile răspândite de pârâta Arina Spătaru menționate sunt false, defăimătoare și afectează grav imaginea și reputația profesională a S.A. „CET-Nord”, care permanent

pledează pentru satisfacerea cerințelor clienților prin menținerea unor relații deschise și transparente cu consumatorii, mass-media, etc.

Reclamantul a invocat că prin răspândirea informației false, defăimătoare, care duce publicul larg în eroare, de către pârâta Spătaru Arina este periclitat managementul S.A. „CET-Nord”, or pârâta nu de prima dată răspândește informație care nu corespunde realității, în acest sens la moment (31.05.2023) în instanța de judecată fiind înaintate de S.A. „CET-Nord” trei cereri de chemare în judecată împotriva pârâtei prind apărarea reputației profesionale și dezmințirea informației false răspândite, însă pârâta continue să ducă publicul larg în eroare, prezentând informații false, neverificate, denaturând realitatea.

Reprezentantul reclamantului a mai susținut că prin afirmațiile răspândite de pârâtă, ultima invocă că S.A. „CET-Nord” încalcă drepturile consumatorilor deconectați și conectați de la sistemul de energie centralizată, este asigurată de „susținerea exagerată a judecătorilor”, „demnitari de stat”, „ministrului”, informație care nu corespunde realității, or singura sursa care acordă S.A. „CET-Nord” încredere, sunt normele de drept în vigoare și respectarea lor.

Reprezentantul reclamantului a menționat faptul că prima transmisiune live cu genericul: „Орел птица гордая- пока не пнешь, не полетит” despre răspunsul Ministrului Energiei Victor Parlicov” a avut loc la 25.04.2023, ora 20:54, cu transmisiunea live menționată, reclamantul a luat cunoștință la 26.04.2023. Cererea prealabilă nr. 120-09/1407, conform art. 15 alin. (2) din Legea nr. 64/2010, a fost expediată atât la adresa de domiciliul, cât și la adresa de corespondență a pârâtului la 13.05.2023, prin poșta, adică în limita termenului de 20 de zile prevăzută de legislație, pârâta recepționând cererea prealabilă, expediată la adresa de corespondență, la 16.05.2023, fapt confirmat prin semnătura pe aviz, însă careva răspuns în termen de 5 zile la cererea prealabilă din partea acesteia nu a parvenit, prin urmare cererea de chemare în judecată a fost depusă în termen.

A invocat faptul că pentru stabilirea existenței prejudiciului moral, urmează să fie luat în considerare faptul că informația răspândită de pârâta Arina Spătaru are caracter defăimător; a fost răspândită prin intermediul rețelei de socializare Facebook, atât prin transmisiuni live cât și publicații, care pot fi accesate în mod liber de orice doritor și la situația din 31.05.2023 personalitatea reclamantului; gradul de vinovăție a pârâtului; consecințele răspândirii informației defăimătoare; publicarea rectificării, dezmințirii sau acordarea dreptului la replică până la depunerea cererii de chemare în judecată nu a fost oferit de pârât și alte circumstanțe importante pentru examinarea cauzei.

Astfel, reprezentantul reclamantului consideră faptul că prin informația răspândită de pârât a fost periclitat managementul S.A, „CET-Nord” și ca urmare reclamantului i-a fost cauzat prejudiciul moral.

În ceea ce privește suma compensației de natură să aducă satisfacție S.A. „CET-Nord”, adică persoanei lezate, ca urmare informației răspândite de pârât, reprezentantul reclamantului consideră oportun să fie încasat din contul pârâtului Arina Spătaru în beneficiul Ș.A. „CET-Nord” prejudiciul moral, pentru periclitarea managementului S.A. „CET-Nord”, în mărimea de 1 leu.

Reclamantul a solicitat:

- Constatarea ca fiind defăimătoare informațiile din transmisiunea live din 25.04.2023, ora 20:54, care a avut loc pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru cu genericul: „Орел птица гордая- пока не пнешь, не полетит". Despre răspunsul Ministrului Energiei Victor Parlicov." (link: https.//www.facebook.com/*****/videos/580128564183336/?locale=ru RU) care la ziua de 31.05.2023 a fost vizualizată de 9,7 mii ori, are 115 comentarii și 341 like-uri, în care pârâta Arina Spataru a declarat și a răspândit următoarea informație: min. 16:37 - 16:49 „[...] și pe de altă parte noi avem un CET-Nord rigid, o instituție de stat, un monopolist, atenție - reglementat, așa a zis Directorul CET-Nord, care a comis un milion de greșeli în calcularea acestor facturi/...]"; min. 22:48 -23:26 „[...] la primul contact cu angajații CET-Nord ei au primit doar răspunsuri, gen: că degeaba umblați că nu mai obțineți voi câștig, că la noi totul e hotărât și numai degeaba umblați, să ducă la gestionar, la șeful cooperativei sau la ЖЭК exact așa, câte jumate de zi trebuie să piardă timpul ca să obțină un răspuns cei cu țevile noastre, cât de izolate, ce trebuie noi să facem, instituțiile noastre de stat lucrează lehamite, asta cu certitudine, nici nu se pune întrebare/...]" min. 26:47 - 27:35 „[...] și dacă CET-Nord-ul avea un pic de respect și rușine față de noi, nu se adresa pe ascuns, la început de aprilie pentru a mări încă tarifele. Ați văzut dacă am tăcut? Ați văzut dacă am tăcut? Pentru că noi, în Bălți, avem 30000 apartamente debranșate doar, eu nu vorbesc despre apartamentele conectate la CET-Nord, pentru că aici, exact așa vi se încalcă, dragi prieteni, drepturile. Dar eu vorbesc despre cei debranșați, pentru care este mai multă nedreptate deocamdată, dar să știți că vom reveni și la cei conectați, care primesc niște facturi exagerate și nejustificate [...]"; min. 31:29 -31:50 „[...] și Doamne ferește să aflăm noi mâine-poimâine că CET-Nord-ul începe a acționa în judecată cetățenii pe ascuns, pentru că pe voi vă duce capul și lucrul ăsta, că oamenii descoperă deja că li-s blocate cârdurile, că nu pot trece vama, astea-s istorii de anii trecuți [...]"; min. 42:47 - 43:20 „[...] noi, oamenii simpli, onești, cinstiți, care i-am chemat în casă, ei în loc să vină cu termometrul să măsoare temperatura în casă ei veneau cu „ruletca" și măsurau metrii pătrați, nu cumva pereții casei să se fi mutat un pic și noi dacă cumva .am mărit metrul pătrat deci, asta-i preocupă: cum să ne „jecmănească" mai mult, cum să ne fure mai mult, cum mai mult să ne însărăcească ca deja să nu mai avem puteri, să rămânem fără vlagă...";

- a constata ca fiind defăimătoare informațiile din transmisiunea live din 10.05.2023, ora 15:39, care a avut loc pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru cu genericul „Haideți să râdem un pic despre „profesionalismul" celor de la CET Nord - Caz concret", (link: https://www.facebook.com/*****/videos/926088022010503/?locale=ru RU) care la ziua

de 31.05.2023 a fost vizualizată de 70 mii ori, are 214 comentarii și 1,2 like-uri. În cadrul transmisiunii pârâta Arina Spătaru, a declarat și a răspândit următoarea informație: min. 03:55 - 04:10 „[...] oamenii de la CET-Nord deja, sau sunt atât de lipsiți de profesionalism sau, deja caută un milion de pricini ca noi să nu putem să-i acționăm în judecată și caută și născocesc chichițe [...]”; min. 14:33 - 14:52 „[...] deci, ei fac tot ce le stă în puteri să zădărnicească munca noastră, dar pot să le zic un lucru, tot ce fac ei este să înrăiască oamenii și mai tare împotriva lor și să nu se gândească că noi plecăm în instanță și uităm de ei [...]”; min. -17:27- 18:53 „[...] deja prostia instituțiilor de stat nu mai are hotare, și nu vreau să generalizez pentru că cu certitudine sunt instituțiile de stat mai responsabile, dar la noi CET-Nord-ul văd că... Probabil că cineva, pe ăăștea de la CET-Nord i-o asigurat că vor avea susținerea exagerată a judecătorilor, nu știu a cui. Nu știu de unde atâta, cum să vă zic? De unde atâta încredere? De unde atâta încredere? Nu cumva niște demnitari de stat v-au asigurat stimați angajații CET-Nord-ului că "munciți în vqie, faceți ce vreți că noi vom avea grija de voi”?. Nu cumva vă protejează cineva din instituțiile statului? Poate un fost ministru care amu lucrează „начальник куда пошлют” pe la președinție? Sau poate noul ministru care nicidecum nu poate să se apuce de Metodologie, tot umblă și nu știu ce face să clatină din fotoliu în fotoliu prin emisiuni televizate și nicidecum nu poate să se apuce să clarifice cu aceasta Metodologie? Nu știu cine le oferă și cine asigură cu atâta încredere că noi nu vom obține absolut nimic; min. 22:00 - 22:09 „[...] da voi, instituțiilor de stat, ca CET-Nord, învățați-vă minte și să știți că de râsul câinilor ce faceți voi[...]”;

- a obliga pârâtul Arina Spătaru să dezmintă relatările false și denigratoare, care lezează imaginea și reputația profesională a S.A. „CET-Nord”: prin publicarea și difuzarea textului dezmințirii prezentat de reclamant pe pagina oficială de Facebook a pârâtului Arina Spătaru https://www.facebook.com/***** în postări diferite, cu păstrare cu acces liber, pe peretele paginii respective de Facebook pe un termen nelimitat; acordarea dreptului S.A. „CET-Nord” la publicarea textului dezmințirii, pe pagina oficială a Societății pe Acțiuni „CET-Nord” www.cet-nord.md, și profilul acesteia în rețeaua de socializare Facebook - https://www.facebook.com/CET-NordSA/: Textul dezmințirii: „Recunosc că afirmațiile și informațiile privind faptul că S.A. „CET-Nord”, s-a adresat pe ascuns, la început de aprilie pentru a mări încă tarifele”, informație precum că „lucrătorii S.A. „CET-Nord” sunt lipsiți de profesionalism”, „noi, în Bălți, avem 30000 apartamente debranșate” și „S.A. „CET- Nord” este asigurată de susținerea exagerată a judecătorilor, demnitarilor publici, miniștrilor” răspândite de mine în transmisiunile live pe pagina de Facebook personală din 25. 04.2023, ora 20:54 și 10.05.2023, ora 15:39, sunt lipsite de substrat factologic suficient și sunt false. Totodată, recunosc că, conform obligațiunii impuse prin cadrul normativ, S.A. „CET-Nord” a

depus cererea de ajustare a prețului și a tarifului reglementat, respectiva procedura este prevăzută de Regulamentului privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 286 din 17.10.2018, și se execută în sectorul termoenergetic și pentru activitatea licențiată de producere a energiei electrice în regim de cogenerare anual, până la data de 1 mai. Decizia privind prețurile și tarifele reglementate se adoptă doar de către Consiliul de administrație ANRE. Ca urmare afirmațiile expuse de mine sunt defăimătoare și lezează reputația profesională a S.A. „CET-Nord", administrației și lucrătorilor acesteia, îmi cer scuze pentru aceste afirmații.";

- încasarea din contul pârâtului Arina Spătaru în beneficiul S.A. „CET-Nord" a prejudiciului moral pentru periclitarea managementului, în mărimea de 1 (unu) leu;
- încasarea din contul pârâtului Arina Spătaru în beneficiul S.A. „CET-Nord" a cheltuielilor de judecată în sumă de 370 (trei sute șaptezeci) lei achitată de reclamant la depunerea cererii de chemare în judecată.

În drept și-a întemeiat acțiunea civilă pe prevederile art. 3-4, 7, 15-18 Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, art. 166 și art. 167 Cod procedură civilă RM.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 20.11.2023 cererea de chemare în judecată a fost respinsă:

✓ S-a încasat de la SA „CET-Nord" în beneficiul lui Spătaru Arina cheltuielile de asistență juridică în suma de 5000 lei.

Solicitarea apelantului:

La 18 decembrie 2023 SA „CET-Nord" a depus cerere de apel nemotivată, invocând dezacordul cu hotărârea primei instanțe și solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii integral și respingerea cererii Spătaru Arina cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată.

Potrivit art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul hotărârii contestate cu apel a fost emis în ședință de judecată publică la 20.11.2023, iar cererea de apel nemotivată a fost depusă de către apelant la data de 18.12.2023, prin urmare în termenul prevăzut de lege.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, SA „CET-Nord" a invocat că instanţa de fond nu a stabilit şi nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, nu a fost dată aprecierea completă, obiectivă şi sub toate aspectele probelor prezentate, fiind dată o interpretare greşită a noțiunilor acordate de lege, iar Hotărârea Judecătoriei Bălţi, sediul Central din 20.11.2023 este neîntemeiată şi urmează să fie casată integral, cu admiterea acţiunii integral.

Invocă faptul că la judecarea cauzei, instanţa de fond a ignorat argumentele invocate, probele prezentate şi dreptul apelantului la protecţia şi apărarea reputaţiei profesionale

lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, judecăţi de valoare fără substrat factologic suficient de intimată, mai ales în situaţia când a fost cu certitudine demonstrat faptul că informaţia răspândită de intimată este una falsă şi care lezează reputaţia profesională a apelantului, constatând totodată că, instanţa de judecată a preluat, fără a da apreciere probelor prezentate, poziţia părţii adverse, punând pe primul plan libertatea de exprimare, care la rândul său nu este un drept absolut, comportă o serie de îndatoriri şi responsabilităţi şi în cazuri dovedite trebuie să fie supus unor formalităţi, condiţii, restrângeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora.

Referitor la constatările instanţei de judecată precum că, intimata ”...și-a exprimat opinia față de instituţia publică care livrează energie termică cetăţenilor din mun. Bălţi fiind principalul producător de energie termică şi electrică din municipiul Bălţi şi nu a atentat la reputaţia profesională SA „CET-Nord”, ”... informaţia prezentată/răspândită de pârâta Spătaru Arina, nu exceda gradul de toleranţă necesar de a fi suportat de o entitate de interes public...”, ”...informațiile în speţă reprezentau o opinie cu privire la activitatea instituţiei publice...”, menţionează că, instanţa de fond singură în pct. 41-44, pct. 64-65 din Hotărâre din 20.11.2023 face diferențiere între noţiunile de fapt şi judecată de valoare reiterând că, potrivit art. 2 din Legea 64/2010, prin fapt se înțelege - eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită; prin judecată de valoare se are în vedere - opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit.

Explică precum că existenţa faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul unor judecăţi de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit. Cerinţa de a dovedi adevărul unei judecăţi de valoare este imposibil de îndeplinit şi acest caz constituie o încălcare a libertăţii de exprimare.

Susține că expunerea unor fapte are un efect sporit de convingere, în acelaşi timp ea necesită demonstrarea corespunderii realităţii a acestor fapte, iar formularea de opinii este legată de perceperea subiectivă a realităţii şi de aceea este imposibil a se demonstra corespunderea lor realităţii.

Indică asupra faptului că instanţa de fond nu a ţinut cont de criterii de diferențiere a faptului, de judecată de valoare chiar dacă a enumerat acestea în pct. 43-44 Hotărârii contestate şi anume: 1) limbajul utilizat la răspândirea informaţiei în cazul supus judecăţii informaţia este redată utilizându-se expresii clare, care vorbesc despre lucruri concrete, şi ca urmare trebuie să fie caracterizată drept conținând fapte.

Nicidecum intimata, cum a apreciat instanţa de fond, nu operează cu un limbaj emfatic sau expresii de probabilitate sau ipotetice, ca să vorbim despre expunerea unei opinii care nu poate fi probată.

Indică faptul că în publicaţii şi transmisiuni live, intimata foloseşte un limbaj clar, făcând referire la situaţie concretă, veridicitatea căreia nu a fost probată şi anume afirmând că: „[...]CET-Nord, care a comis un milion de greşeli în calcularea acestor facturi[...]”, „[...] la primul contact cu angajaţii CET-Nord ei au primit doar răspunsuri, gen: că degeaba umblaţi că nu mai obţineţi voi câştig, că la noi totul e hotărât şi numai

degeaba u m b l a ţ i „[...] şi dacă CET-Nord-ul avea un pic de respect şi ruşine faţă de noi, nu se adresa pe ascuns, la început de aprilie pentru a mări încă tarifele. Aţi văzut dacă am tăcut? Aţi văzut dacă am tăcut? Pentru că noi, în Bălţi, avem 30000 apartamente debranşate [...]”, „[...]”ei în loc să vină cu termometrul să măsoare temperatura în casă ei veneau cu „ruletca” şi măsurau metrii pătraţi, nu cumva pereţii casei să se fi mutat un pic şi noi dacă cumva am mărit metrul pătrat deci, asta-i preocupă: cum să ne „ jecmănească ” mai mult, cum să ne fure mai mult, cum mai mult să ne însărăcească ca deja să nu mai avem puteri, să rămânem fără vlagă [...]”, „[...] oamenii de la CET-Nord deja, sau sunt atât de lipsiţi de profesionalism „[...] deci, ei fac tot ce le stă în puteri să zădărnicească munca noastră „[...]dar la noi CET-Nord-ul văd că... Probabil că cineva, pe aăştea de la CET-Nord i-o asigurat că vor avea susţinerea exagerată a judecătorilor, nu ştiu a cui. Nu ştiu de unde atâta, cum să vă zic? De unde atâta încredere? De unde atâta încredere? Nu cumva nişte demnitari de stat v-au asigurat stimaţi angajaţii CET-Nord-ului că ’’munciţi în voie, faceţi ce vreţi că noi vom avea grija de voi”?. Nu cumva vă protejează cineva din instituţiile statului? Poate un fost ministru care amu lucrează ”начальник куда пошлют” pe la preşedinţie? Sau poate noul ministru care nicidecum nu poate să se apuce de Metodologie, tot umblă şi nu ştiu ce face să clatină din fotoliu în fotoliu prin emisiuni televizate şi nicidecum nu poate să se apuce să clarifice cu aceasta Metodologie? Nu ştiu cine le oferă şi cine asigură cu atâta încredere că noi nu vom obţine absolut nimic[...]”, „[...] învăţaţi-vă minte şi să ştiţi că de râsul câinilor ce faceţi voi. Luând în considerare limbajul folosit la răspândirea informaţiei de Arina Spătaru, ultima face referire la situaţie concretă, dar informaţia răspândită trebuie să fie caracterizată drept conţinând fapte care în cazul în care au avut loc în realitate pot fi demonstrate şi probate.

Susţine că interesul public este esenţial pentru funcţionarea unei societăţi democratice, deoarece asigură transparenţa şi responsabilitatea autorităţilor în faţa cetăţenilor. Interesul public este un concept-cheie în dezvoltarea unei societăţi democratice şi în asigurarea drepturilor şi libertăţilor cetăţenilor. Este important să fie promovat şi protejat, deoarece are un impact direct asupra comunităţii în ansamblu, totodată statul are atribuţii în domeniul prevenirii şi contracarării răspândirii unei informaţii false, iar auditoriul la care au fost adresate publicaţiile făcute de Arina Spătaru, este în marea sa parte, un auditoriu nepregătit.

Posibilitatea de a verifica veridicitatea sau falsitatea unui fapt poate fi verificată şi demonstrată, condiţie care a fost realizată de apelant şi ignorată de instanţa de fond.

Menţionează că, în situaţia supusă examinării nu putem vorbi despre careva „adresări pe ascuns, la început de aprilie pentru a mări încă tarifele”, mai mult ca atât, cum a menţionat procedura de ajustare a preţului şi a tarifului la energie termică este reglementată de normele de drept, şi anume pct. 5 subpct. 2) lit. c) din Regulamentul privind procedurile de prezentare şi de examinare a cererilor titularilor de licenţe privind preţurile şi tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 286 din 17.10.2018.

Informaţia răspândită de Arina Spătaru, precum că „[...] Pentru că noi, în Bălţi, avem 30000 apartamente debranşate doar, eu nu vorbesc despre apartamentele conectate la CET-Nord, pentru că aici, exact aşa vi se încalcă, dragi prieteni, drepturile. Dar eu vorbesc despre cei debranşaţi, pentru care este mai multă nedreptate deocamdată[...]\

”[...]care a comis un milion de greşeli în calcularea acestor facturii ”[...]lipsiţi de profesionalism [considerăm asemenea afirmaţii ca fiind false, defăimătoare şi care lezează reputaţia profesională a S.A. „CET-Nord” precum şi a lucrătorilor acesteia, sunt informaţii false, răspândite de intimata precum că ”în Bălţi, avem 30000 (treizeci de mii) apartamente debranşate doar, eu nu vorbesc despre apartamentele conectate la CET-Nord”, ori potrivit informaţiei oficiale, conform bazei de date software S.A. „CET-Nord” la situaţia de 31.05.2023, sunt debranșate/deconectate de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică S.A. „CET-Nord” în mun. Bălţi - 9618 de apartamente, şi nicicum 30000 de apartamente cum a declarat intimata, informaţie prin care ultima, deja nu prima dată, a indus în eroare publicul larg.

Prin Ordinul nr. 184 din 31 octombrie 2022 al Ministerului Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale a fost aprobată Metodologia privind repartizarea consumului de energie termică şi a costului aferent acestui consum între consumatorii unui bloc locativ conectaţi la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică (SCAET) (în continuare Metodologia). Ca urmare, S.A. „CET-Nord” nu încalcă careva drepturi ale proprietarilor de apartamente care sunt conectate sau debranşate la/de la sistemul centralizat de încălzire centralizată, toate drepturile sunt respectate absolut, conform normelor de drept.

Susţine că nimeni nu ar trebui să fie condamnat pentru defăimare din cauza exprimării unei judecăţi de valoare. Cu toate acestea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a solicitat să existe o bază factuală chiar și pentru judecăţile de valoare: „Chiar şi atunci când afirmaţia reprezintă o judecată de valoare, trebuie să existe o bază factuală suficientă pentru a o susţine, în caz contrar aceasta va fi excesivă.” (cauza Pedersen şi Baadsgaard c. Danemarcei).

Constată că declaraţiile din textul publicaţiilor şi transmisiunilor live a intimatei nu constituie judecăţi de valoare în contextul Legii 64/2010 deoarece, contrar noţiunii acestei categorii de informaţii răspândite, nu constituie o opinie, comentariu, teorie sau idee a intimatei, sau cum a constatat instanţa „părerea bălţenilor în general”, ce ar reflecta atitudinea sa faţă de un fapt, a cărei veridicitate ar fi imposibil de dovedit, ci se referă la fapte concrete, veridicitatea cărora nu a fost probată.

A invocat că materialele anexate la cerere de chemare în judecată atestă cert că publicaţiile şi transmisiunile live specificate supra ale intimatei se referă la persoana S.A. „CET-Nord” şi lucrătorii acesteia, sunt defăimătoare, fiind false în conjunctura în care nu a fost probată veridicitatea acestora, iar modul în care au fost expuse declaraţiile respective exclud şi buna-credinţă din partea intimatului, astfel informaţiile răspândite care nu se bazează pe probe pertinente, devin false, fiind de natură să discrediteze apelantul si să submineze imaginea şi reputaţia profesională a acestuia.

Invocă dezacordul cu poziţia instanţei de fond precum că, ”...nivelul de critică la care este supus comportamentul şi acţiunile reclamantului fiind mult mai înalt decât acţiunile unei persoane private, dânsul fiind obligat să manifeste un grad sporit de toleranţă având îndatorirea de a se lăsa deschisă unei cercetări mai apropiate persoanei sale de către publicul larg”, ori prin acţiunea înaintată în instanţa de judecată S.A. „CET-Nord” nu a solicitat dezminţirea unor critici din partea intimatei în adresa apelantului, prin care se înţelege a dezvălui lipsurile, greşelile, defectele unor persoane, ale unor stări de lucruri

(arătând cauzele şi indicând mijloacele de îndreptare), dar s-a solicitat dezminţirea informaţiei false si defăimătoare în adresa S.A. „CET-Nord” care ponegresc imaginea şi reputaţia ultimei.

În acest sens, explică faptul că S.A. „CET-Nord” este deschisă pentru critica argumentată, constructivă din partea oricărei persoane care pune la îndoială caracterul rezonabil al acţiunilor apelantului şi are dorinţa clară de a ajuta în rezolvarea cu succes a unei probleme. Este important ca criticul să poată da argumente clare şi ponderale, exemple în favoarea opiniei sale, dar nu învinuiri în fapte concrete fără a prezenta în acest sens careva probe.

Cu privire la susţinerea instanţei de fond că, ”...informaţia răspândită nu conţine fapte referitoare la o pretinsă activitate infracţională a reclamantului, informaţie prezentată de pârâtă cu intenţia de a fi apreciată ca reală de către societate..”, ori cum înţelegem, apelantul poate bucura de apărarea reputaţiei profesionale numai în cazul în care informaţia răspândită de intimata conţine fapte referitoare la o pretinsă activitate infracţională a reclamantului?, considerând asemenea constatare instanţei de judecată ca fiind una greşită. Subliniază că intenţia şi scopul publicaţiei intimatei, a fost de a răspândi informaţie falsă în privinţa apelantului, pentru a fi apreciată de societate ca una reală şi de a crea o atitudinea negativă, faţă de activitatea acestuia.

Consideră afirmaţiile intimatei din publicaţiile şi transmisiunile live că constituie afirmaţii de fapt false, defăimătoare şi inutil de dure. Afirmaţiile intimatei au depăşit cu mult limitele criticii acceptabile, chiar dacă cum invocă instanţa de fond S.A. „CET-Nord” trebuie să dea dovadă de un grad mai mare de toleranţă la critici, cu toate acestea apelantul nu trebuie lăsat fără protecţie dacă prin intermediul unor declaraţii neadevărate, false, este acuzat pe nedrept. În cadrul examinării cauzei în instanţa de fond, intimatei s-a acordat posibilitatea de a dovedi veridicitatea declaraţiilor, fapt care a fost ignorat de ultima.

Consideră eronate şi concluziile instanţei din pct. 71 a Hotărârii contestate, cu privire la faptul că ”... declaraţiile care se solicită a fi dezminţite poartă un caracter general, se constată că, acestea nu poartă caracter defăimător, or, declaraţiile pârâtei poartă un caracter de judecată de valoare sau opinie. Prin urmare nu există temei de apărare a onoarei şi demnităţii, având în vedere că, reclamantul nu a probat nici caracterul defăimător al acestora, dar nici prin ce anume a fost lezată demnitatea şi onoarea lui personală reiterând că prin acţiunea înaintată s-a solicitat apărare a reputaţiei profesionale a S.A. „CET-Nord” şi nicidecum „apărare a onoarei şi demnităţii” cum indică instanţa de judecată.

Explică faptul că potrivit Legii nr. 64/2010 defăimarea este răspândirea informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei, cu alte cuvinte, defaimarea unei companii este răspândirea (de exemplu, prin publicare, comunicate de presă etc.) intenţionată a unei informaţii false şi prejudiciabile, ce are tendinţa de a afecta reputaţia companiei în aprecierea persoanelor rezonabile din societate. În funcţie de modul de percepere, de aprecierea subiectivă, de situaţia concretă, de context, de persoanele în rândul cărora este răspândită informaţia de intimată, S.A. „CET-Nord” apreciază asemenea informaţie ca fiind defăimătoare, ori prin afirmaţiile şi

declaraţiile răspândite de intimată, a fost lansat un atac asupra serviciilor prestate de apelant şi transparenţei acţiunilor din partea angajaţilor S.A. „CET-Nord”, prin răspândire de informaţii a fost afectată integritatea, competenţa reputaţiei apelantului, fiind prezentate în acest sens de apelant probe suficiente, la care, de către instanţa de judecată, nici nu a fost dată o apreciere obiectivă.

Susține că declaraţiile care se solicită a fi dezminţite nu poartă un caracter general, dar se referă la situaţie şi la caz concret, care a fost probat de apelant.

S.A. „CET-Nord” consideră că are tot dreptul la apărarea reputaţiei profesionale în corespundere cu Legea 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, faptul recunoscut şi de instanţa de fond în pct.52 a Hotărârii, ori din publicaţiile şi transmisiunea live intimatei clar se înţelege că intimata învinuieşte S.A. „CET-Nord”.

Textul informaţiilor publicate şi expuse de intimată, sunt apreciate de S.A. „CET-Nord” ca fiind defăimătoare, au fost expuse de către intimata într-o manieră din care se deduce că acesta se referă la fapte concrete, veridicitatea cărora nu a fost probată de către intimata, contrar sarcinii pozitive de probaţiune instituită în obligaţia acesteia de lege, fapt recunoscut şi de instanţa de fond în pct. 47 din Hotărârea contestată, deoarece expunerea publicaţiei şi afirmaţiilor se referă la pretinse fapte că intimata declară că le cunoaşte personal în condiţii concrete de loc şi timp, declaraţiile făcute de intimata detonând că acestea ar fi posibil de dovedit în sensul veridicității, fapt nerealizat, însă, în cauză.

Solicită instanței de apel pronunţarea asupra raportului dintre libertatea de exprimare şi dreptul la reputaţie profesională, interzicerea lezării imaginii persoanei raportată la aprecierile userilor care au postat comentarii la publicaţiile şi transmisiunile live menţionate mai, acţiuni care au fost evitate de instanţa de fond. Analiza urmăreşte să stabilească dacă în acest caz s-a depăşit limita libertăţii de exprimare şi, în consecinţă, se impune o ingerinţă a statului prin aplicarea unei măsuri proporţionale cu scopul urmărit.

A făcut trimitere la jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, explicând în acest sens că pentru a fi acceptată o ingerinţă în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- ✓ să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calităţi: să fie previzibilă şi accesibilă);
- ✓ să urmărească un scop legitim;
- ✓ să fie necesară într-o societate democratică;
- ✓ să fie proporţională cu scopul urmărit.

O serie de afirmaţii dintre cele postate pe pagina deţinută şi administrată de către intimata, nu sunt protejate de art. 10 al Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale, iar prin declaraţiile răspândite, fiind declaraţii explicite, a avut loc abatere de la corectitudinea prezentării faptelor şi evenimentelor care a dus în eroare publicul, anume prin asemenea acţiuni intimata a manipulat cu perceperea situaţiei şi a creat premise pentru formarea unei viziuni distorsionate asupra realităţii, dar sarcina probei în cazul respectiv nu este una excesivă.

Apelantul a susţinut că prin răspândirea informaţiei de către Spătaru Arina, în privinţa S.A. „CET-Nord” şi lucrătorilor acesteia, a fost periclitat managementul S.A. „CET-

Nord”, astfel solicită încasarea prejudiciului moral în conformitate cu art. 29. alin.(3) din Legea 64/2010.

La stabilirea existenţei prejudiciului moral apelantul s-a bazat pe faptul că informaţia răspândită de intimată are caracter defăimător; a fost răspândită prin intermediul reţelei de socializare Facebook, care poate fi accesată în mod liber de orice doritor şi în orice moment; personalitatea apelantului fiind unicul prestator de energie termică centralizată în mun. Bălţi; gradul de vinovăţie a intimatei; publicarea rectificării, dezminţirii sau acordarea dreptului la replică până la depunerea cererii de chemare în judecată nu a fost oferit de intimată, precum nu a fost acordat nici un răspuns la cerere prealabilă adresată în adresa acesteia, chiar dacă au fost recepţionate de ultima şi alte circumstanţe importante pentru examinarea cauzei.

Nu este de acord şi consideră ca fiind neîntemeiată hotărârea instanţei de fond şi în partea încasării din contul S.A. „CET-Nord” în beneficiul lui Spătaru Arina suma de 5000 (cinci mii) lei drept compensare a cheltuielilor de judecată pentru asistenţa juridică, menționând în acest sens că prima şedinţă de pregătire a cauzei pentru examinarea în fond fiind fixată pentru data de 18.09.2023 ora 14:00 a fost amânată la cererea avocatului pentru data de 13.11.2023 când a avut loc şedinţă de pregătire a cauzei şi examinarea cauzei în fond, pronunţarea hotărârii fiind amânată pentru data de 20.11.2023, iar efectiv cauza a fost examinată într-o singură şedinţă la 13.11.2023.

Consideră că, cuantumul sumei pentru compensarea cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 5000 lei este una majorată şi inechitabilă în raport cu materialele cauzei, or, cauza în instanţa de fond a fost examinată dintr-o singură şedinţă la data de 13.11.2023, din partea reprezentantului pârâtului careva referinţă, probe nu au fost depuse, cauza nu are nivel înalt de complexitatea şi noutate, careva aptitudini speciale din partea avocatului nu au fost necesare.

La materialele cauzei nefiind anexată lista detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul), iar având în vedere, faptul că cauza a fost examinată într-o singură şedinţă, reprezentatul pârâtului careva referinţa nu a depus, complexitatea şi noutatea cauzei de fapt şi de drept puse în discuţie nu au nivel înalt, considerăm că suma de 5000 lei este inechitabilă, mai ales în cazul când nu a fost probată corespunzător.

Pentru ca instanţa să oblige partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de judecată, urmează ca acestea să fie probate, mai mult ca atât apelantul consideră că probarea nu trebuie să fie limitată numai la prezentarea bonului de plată pentru serviciile avocatului, dar trebuie să fie susţinută cu lista detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul), la caz, nefiind probat cuantumul compensaţiei solicitate pentru asistenţa juridică, care este o condiţie obligatorie.

În cadrul ședințelor ce s-au petrecut în ordine de apel, reprezentantul S.A. „CET-Nord”, Țurcanu Ion a susținut integral cererea de apel depusă, suplimentar a explicat instanței că SA „Cet-Nord” are o pagină oficială, pe rețeaua de socializare „Facebook” în care se indică informația corectă despre activitatea întreprinderii, le fel informația

necesară la anumite situații, însă Spătaru Arin răspândește informația incorectă și duce în eroare publicul.

Intimata Spătaru Arina și reprezentantul acesteia, avocat Sanduleac Diana nu s-au prezentat la examinarea prezentei cauze în ordine de apel, prin cererea din 18.04.2024 (f.d. 132-133), avocatul Sanduleac Diana a solicitat examinarea prezentei cauze în lipsa sa și a intimatei.

În conformitate cu dispozițiile art.379 alin. (2) Cod procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. În consecință, coroborând normele enunțate, Colegiul civil a considerat posibilă examinarea apelului în lipsa părților neprezente.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând argumentele apelului în raport cu materialele cauzei, colegiul civil consideră că acesta urmează a fi respins cu menținerea hotărârii instanței de fond din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după de judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art.239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Potrivit prevederilor art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit materialelor cauzei la 25.04.2023, ora 20:54 pe pagina de Facebook care îi aparține pârâtei, a avut loc o transmisiune live cu genericul: „Орел птица гордая- пока не пнешь, не полетит. Despre răspunsul Ministrului Energiei Victor Parlicov.” (link: https//www.facebook.com/*****/videos/ 580128564183336/?locale=ru RU), care la ziua de 31.05.2023 a fost vizualizată de 9,7 mii ori, are 115 comentarii și 341 like-uri.

În cadrul transmisiunii nominalizate, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație: min. 16:37 - 16:49” [...] și pe de altă parte noi avem un CET-Nord rigid, o instituție de stat, un monopolist, atenție - reglementat, așa a zis Directorul CET-Nord, care a comis un milion de greșeli în calcularea acestor facturi [...]; min. 22:48 - 23:26 „[...] la primul contact cu angajații CET-Nord ei au primit doar răspunsuri, gen: că degeaba umblați că nu mai obțineți voi câștig, că la noi totul e hotărât și numai degeaba umblați, să ducă la gestionar, la șeful cooperativei sau la ЖЭК exact așa, câte jumate de zi trebuie să piardă timpul ca să obțină un răspuns cei cu țevile noastre, cât de izolate, ce

trebuie noi să facem, instituțiile noastre de stat lucrează lehamite, asta cu certitudine, nici nu se pune întrebare [...]”; min. 26:47 - 27:35 „[...] și dacă CET-Nord-ul avea un pic de respect și rușine față de noi, nu se adresa pe ascuns, la început de aprilie pentru a mări încă tarifele. Ați văzut dacă am tăcut? Ați văzut dacă am tăcut? Pentru că noi, în Bălți, avem 30000 apartamente debranșate doar, eu nu vorbesc despre apartamentele conectate la CET-Nord, pentru că aici, exact așa vi se încalcă, dragi prieteni, drepturile. Dar eu vorbesc despre cei debranșați, pentru care este mai multă nedreptate deocamdată, dar să știți că vom reveni și la cei conectați, care primesc niște facturi exagerate și nejustificate [...]”; min. 31:29 -31:50 „[...] și Doamne ferește să aflăm noi mâine-poimâine că CET-Nord-ul începe a acționa în judecată cetățenii pe ascuns, pentru că pe voi vă duce capul și lucrul ăsta, că oamenii descoperă deja că li-s blocate cardurile, că nu pot trece vama, astea-s istorii de anii trecuți [...]”; min. 42:47 - 43:20 „[...] noi, oamenii simpli, onești, cinstiți, care i-am chemat în casă, ei în loc să vină cu termometrul să măsoare temperatura în casă ei veneau cu „ruletca ” și măsurau metrii pătrați, nu cumva pereții casei să se fi mutat un pic și noi dacă cumva am mărit metrul pătrat deci, asta-i preocupă: cum să ne „jecmănească” mai mult, cum să ne fure mai mult, cum mai mult să ne însărăcească ca deja să nu mai avem puteri, să rămânem fără vlagă...”

La data de 10.05.2023, ora 15:39 pe pagina de Facebook care îi aparține pârâtei a avut loc o transmisiune live cu genericul: „Haideți să râdem un pic despre „profesionalismul” celor de la CET-Nord, (link: https://www.facebook.com/*****/videos/926088022010503/?locale =ru R U) care la ziua de 31.05.2023 a fost vizualizată de 70 mii ori, are 214 comentarii și 1,2 like-uri.

În cadrul transmisiunii indicate, pârâta Arina Spătaru, a declarat și a răspândit următoarea informație: min. 03:55 - 04:10 „[...] oamenii de la CET-Nord deja, sau sunt atât de lipsiți de profesionalism sau deja caută un milion de pricini ca noi să nu putem să-i acționăm în judecată și caută și născocesc chichițe [...]”; min. 14:33 - 14:52 „[...] deci, ei fac tot ce le stă în puteri să zădărnicească munca noastră, dar pot să le zic un lucru, tot ce fac ei este să înrăiască oamenii și mai tare împotriva lor și să nu se gândească că noi plecăm în instanță și uităm de ei [...]”; min. -17:27- 18:53 „[...] deja prostia instituțiilor de stat nu mai are hotare, și nu vreau să generalizez pentru că cu certitudine sunt instituțiile de stat mai responsabile, dar la noi CET-Nord-ul văd că... Probabil că cineva, pe ăștea de la CET-Nord i-o asigurat că vor avea susținerea exagerată a judecătorilor, nu știu a cui. Nu știu de unde atâta, cum să vă zic? De unde atâta încredere? De unde atâta încredere? Nu cumva niște demnitari de stat v-au asigurat stimați angajații CET-Nord-ului că „munciți în voie, faceți ce vreți că noi vom avea grija de voi”?. Nu cumva vă protejează cineva din instituțiile statului? Poate un fost ministru care amu lucrează „начальник куда пошлют” pe la președințe? Sau poate noul ministru care nicidecum nu poate să se apuce de Metodologie, tot umblă și nu știu ce face să clatină din fotoliu în fotoliu prin emisiuni televizate și nicidecum nu poate să se apuce să clarifice cu aceasta Metodologie? Nu știu cine le oferă și cine asigură cu atâta încredere că noi nu vom obține absolut nimic; min. 22:00 - 22:09 „[...] da voi, instituțiilor de stat, ca CET-Nord, învățați-vă minte și să știți că de râsul câinilor ce faceți voi[...]”.

Cererea prealabilă nr. 120-09/1407, conform art. 15 alin. (2) din Legea nr. 64/2010, a fost expediată atât la adresa de domiciliul, cât și la adresa de corespondență a pârâtului la 13.05.2023, prin poștă, adică în limita termenului de 20 de zile prevăzută de legislație, pârâta recepționând cererea prealabilă, expediată la adresa de corespondență, la 16.05.2023, fapt confirmat prin semnătura pe aviz, însă răspuns în termen de 5 zile la cererea prealabilă din partea acesteia nu a parvenit, prin urmare cererea de chemare în judecată a fost depusă în termen (f.d. 75-76; f.d. 9).

La data de 07.06.2023 reprezentantul reclamantului SA „CET-Nord" a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Spătaru Arina privind apărarea reputației profesionale, dezmințirea informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Iar prin Hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 20.11.2023 cererea de chemare în judecată a fost respinsă:

✓ S-a încasat de la SA „CET-Nord" în beneficiul lui Spătaru Arina cheltuielile de asistență juridică în suma de 5000 lei.

Prima instanţă a examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material şi procedural, apreciind la justa valoare probele administrate în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, RM şi a pronunțat o hotărâre legală şi întemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 1, alin. (3), art. 32, alin. (2) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile şi libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sunt garantate. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Art. 2 al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare specifică, inter alia că termenii şi expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificaţii: *defăimare* – răspândire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei; *răspândire a informaţiei* – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptând persoana lezată), *răspândire a informaţiei* – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptând persoana lezată); *informaţie* – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet şi/sau imagine; fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită; *judecată de valoare* – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit.

Art. 3 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, oferă tuturor persoanelor dreptul la libertatea de exprimare.

În corespundere cu prevederile art. 7 alin. (1); (2); (4); (5) Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, (1) orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

(2) Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informaţia cumulează următoarele condiţii:

a) este falsă;

b) este defăimătoare;

c) permite identificarea persoanei vizate de informaţie.

(3) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la al.2 poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

(4) Persoana lezată prin răspândirea unor judecăţi de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecăţile de valoare cumulează următoarele condiţii:

a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient;

b) au un caracter defăimător;

c) permit identificarea persoanei vizate de informaţie.

(5) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (4) poate solicita rectificarea sau dezminţirea informaţiei, sau publicarea unei replici, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

Conform art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, reclamantul trebuie să dovedească următoarele:

a) pârâtul a răspândit informaţia;

b) informaţia îl vizează şi este defăimătoare;

c) informaţia constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esenţă falsă; sau

d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient;

e) existenţa şi cuantumul prejudiciului cauzat.

De asemenea, art. 24 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, presupune că pârâtul trebuie să dovedească următoarele:

a) informația nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant;

b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient,

c) la momentul răspândirii informaţiei, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăţilor de valoare tară substrat factologic suficient;

d) informaţia răspândită este de interes public.

Potrivit art.26 alin.(1-2) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, (1) orice persoană este în drept să ceară în instanța de judecată dezmințirea relatărilor false şi defăimătoare cu privire la fapte. (2) În cazul în care instanța de judecată va stabili că acțiunea cu privire la răspândirea informației false şi defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezmințiri, instanța va dispune dezmințirea relatărilor false şi defăimătoare, indicând în dispozitivul hotărârii textul dezmințirii.

Potrivit art.16 alin.(1-3) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, (1) cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației şi, după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație. (2) Dacă se constată că informația la care se referă cererea prealabilă este falsă sau nu se bazează pe un substrat factologic suficient, persoana juridică ce a răspândit informația sau autorul informației satisface cererea prealabilă, fiind obligat să efectueze, după caz, rectificarea sau

dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor şi compensarea, la cerere, a prejudiciilor cauzate. (3) Rectificarea sau dezmințirea informației, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile, iar dacă informația a fost răspândită de mass-media şi publicația sau emisiunea care a răspândit această informație apare mai rar decât o dată la 15 zile, în următorul număr sau emisiune.

Astfel, cu referire la alegațiile reclamantului reținute în cererea de chemare în judecată precum că, apelanta Spătaru Arina a recurs la răspândirea unor informații false și defăimătoare în adresa sa, fapt prin care a fost lezată reputația profesională a S.A. „CET-Nord" și lucrătorilor acesteia, Colegiul civil le va da o apreciere critică reieșind din următoarele.

Conform art. 32 alin. (1) Constituția RM, oricărui cetăţean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

(2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Astfel, dreptul la apărarea onoarei, demnității şi reputației profesionale constituie un drept constituțional al persoanelor fizice şi juridice şi, concomitent, constituie o garanție a activității lor efective.

În urma celor invocate, raportate la materialele pertinente speței în cauză, Colegiul Civil reține că persoana care se consideră lezată poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că informația este falsă. Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persoana care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o atingere a personalității, a reputației profesionale.

Așadar, art. 7 alin. (1), (2) și (3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității şi reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. (2) Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația este falsă, defăimătoare și dacă permite identificarea persoanei vizate de informație. (3) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

Deci, art.7 din Legea cu privire la libertatea de exprimare diferenţiază 3 tipuri de lezare a reputaţiei profesionale: - răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte; - răspîndirea judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient; - injuria.

În sensul art.10 §2 din Convenţia Europeană, art.32 alin.(2) al Constituţiei RM şi a art.3 alin.(3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, exercitarea libertăţi de exprimare poate fi supusă unor formalităţi, condiţii, restrîngeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, apărarea ordinii publice şi prevenirea infracţiunilor, protecţia sănătăţii sau a moralei, protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti.

Aliniatul (3) al art.3 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, prevede 3 condiţii pentru restrîngerea libertăţii de exprimare: restrîngerea să fie prevăzută de lege, să urmărească unul sau mai multe din scopurile indicate în acest aliniat şi să fie "necesară într-o societate democratică".

La caz, nu sau constatat condiții pentru restrîngerea libertății de exprimare.

Colegiul civil analizând conținutul textual postărilor din 10.05.2023, ora 15:39 și 25.04.2023, ora 20:54, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru, constată că aceasta și-a exprimat opinia proprie față de instituția care livrează energie termică cetățenilor din mun. Bălți și nu a atentat la reputația profesională SA „CET-Nord", aceasta fiind o părere personală.

Reputaţia profesională reprezintă reflectarea calităţilor profesionale ale persoanei în conştiinţa socială, însoţită de aprecierea pozitivă a societăţii.

Afirmațiile intimatei Spătaru Arina reținute în cadrul postărilor menționate nu sunt de natură să aducă o atingere reputației profesionale a apelantului, astfel încât Arina Spătaru nu a folosit sintagme injurioase sau înjositoare în raport cu SA „CET-Nord", or din conținutul textului postat de intimată reiese indubitabil că acesta vizează propria opinie.

Potrivit al.2 a Legii cu privire la libertatea de exprimare fapt este eveniment , proces sau fenomen care a avut loc sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită.

Relatarea cu privire la fapte , adică comunicarea despre un eveniment, proces, fenomen care a avut loc în trecut sau are loc în prezent în condiții concrete de loc și timp poate fi atît adevărată cît și falsă.

Existenţa faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul unor judecăți de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit. În ceea ce privește judecățile de valoare, cerința de a le dovedi adevărul este imposibil de îndeplinit și constituie o încălcare a libertății de exprimare. Acolo unde o judecată de valoare se bazează pe fapte, ea nu trebuie considerată defăimătoare atât timp cât faptele sunt rezonabil de exacte şi comunicate cu bună credință şi cât judecata de valoare nu are intenția de a conduce la o concluzie falsă, chiar dacă aceasta este posibilă.

Afirmațiile intimatei Spătaru Arina că „S.A. „CET-Nord", s-a adresat pe ascuns, la început de aprilie pentru a mări încă tarifele", se adresează pe ascuns în instanța de judecată, „noi, în Bălți, avem 30000 apartamente debranșate" pot fi atribuite la fapte, iar afirmațiile „lucrătorii S.A. „CET-Nord" sunt lipsiți de profesionalism", tot ce fac ei înrăiesc oamenii, și „S.A. „CET- Nord" poate este asigurată de susținerea exagerată a judecătorilor, demnitarilor publici, miniștrilor" la judecăți de valoare, însă afirmațiile date nu sunt defăimătoare.

Mai mult, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, prevederile cadrului legal și specificul litigiilor de acest gen, instanțele de judecată țin cont de următoarele criterii de diferențiere a faptului de judecată de valoare: 1) limbajul utilizat la răspândirea informației. În cazul în care informația este redată utilizându-se expresii clare, care vorbesc despre lucruri concrete, informația poate fi caracterizată drept conținând fapte. Dacă autorul operează cu un limbaj emfatic sau expresii de probabilitate sau ipotetice, atunci mai curând este vorba de opinie. 2) contextul și ambianța în care sunt răspândite informațiile respective. 3) posibilitatea de a verifica. În timp ce veridicitatea

sau falsitatea unui fapt poate fi verificată, opinia poate fi caracterizată doar după principiul “dreaptă sau nedreaptă”.

Urmare a celor expuse, Colegiul Civil analizând conținutul textual al postărilor din 25.04.2023, ora 20:54, și 10.05.2023, ora 15:39 pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru, constată în aceea că ultima și-a expus părerea (opinia) asupra activității SA „CET-Nord”, or societatea SA „CET-Nord” deține în mun. Bălți monopol asupra serviciilor de furnizare a energiei termice, fapt ce în condițiile prevederilor art.123 alin.(1) Cod de procedură civilă nu se cere a fi dovedit, colaboratorii căreia acționează în spațiul public şi este expusă inevitabil şi conștient unui control atent din partea atât a statului cât și a publicului şi trebuie să arate o mai mare toleranță în această privință.

În acest sens, Colegiul Civil reține jurisprudența Ctedo, cauza Sokolowski v. Polonia, unde prin hotărârea din 29/03/2005, § 44, Curtea a subliniat că fiecare persoană decide modalitatea în care îşi exprimă gândurile în vederea atingerii scopurilor urmărite, deoarece art. 10 din Convenţie protejează atât manifestarea, cât şi transmiterea şi recepționarea mesajului respectiv.

Colegiul civil reține că, intimata Spătaru Arina şi-a exercitat un drept prevăzut de Constituție şi anume dreptul la exprimare, ceea ce constituie o cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei.

Astfel, pretențiile reclamantului prin care solicită dezmințirea informațiilor postate de Spătaru Arina nu cumulează cele 3 condiții necesare pentru a obliga pârâta dezmințirea informației, şi anume: declarațiile trebuie să îndeplinească aceste 3 condiții cumulativ: a) este falsă/nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație, or potrivit art.24 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, natura defăimătoare a informațiilor nu se prezumă, acest fapt trebuie de dovedit.

În context, Colegiul Civil reține că libertatea de exprimare constituie una din fundamentele esențiale a unei societăți democratice şi una din condițiile de bază al progresului ei şi al autoperfecționării individuale (Nilsen and Johnsen v. Norwaj [GC], no. 23118/93, § 43, ECHR 1999-VIII).

În urma celor indicate, Colegiul Civil reține că textul postărilor care se solicită a fi dezmințit poartă un caracter general și nu poartă caracter defăimător.

Prin urmare nu există temei de dezminţire a informaţiei false si defăimătoare în adresa S.A. „CET-Nord”, având în vedere că, reclamantul nu a probat caracterul defăimător al acesteia, dar nici prin ce anume a fost lezată reputația profesională a societății, în ordinea stabilită de prevederile art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Colegiul Civil reține că nu au fost stabilite în cadrul examinării cauzei temeiuri legale ce ar restricționa dreptul la libertatea de exprimare, astfel, cererea de chemare în judecată înaintată de SA „CET-Nord” a fost respinsă legal.

Referitor la stabilirea existenței prejudiciului moral, Colegiul Civil reține că odată ce pretenția cu privire la dezmințirea informației false și defăimătoare a fost respinsă, solicitarea de încasarea prejudiciului moral la fel urmează a fi respinsă or aceasta este subsecventă pretenției de bază.

Referitor la argumentele invocate în cererea de apel cu privire la stabilirea unei baze factuale chiar pentru judecățile de valoare, făcând trimitere expres la jurisprudența CtEDO (cauze Pedersen și Baadsgaard c. Danemarcei), Colegiul reține că reclamanţii nu au fost condamnaţi pentru că au criticat modul în care s-a desfăşurat ancheta, nici pentru judecăţile de valoare pe care le-au formulat la adresa poliţiei, ci pentru că au acuzat în mod direct o persoană în cadrul unei emisiuni TV difuzată la o oră de maximă audienţă, pentru că ar fi făcut să dispară probe dintr-un dosar penal.

Contrar constatărilor invocate în cererea de apel, Colegiul Civil reține că potrivit jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului referitoare la libertatea de exprimare, urmează a fi stabilit: 1) dacă declarațiile Arinei Spătaru constituie fapte (afirmații) sau judecăți de valoare; 2) în cazul în care declarațiile respective au constituit judecăți de valoare, dacă acestea au avut un substrat factologic suficient. Anume în aceste circumstanțe va fi posibil de stabilit dacă a fost respectat un just echilibru între drepturile participanților şi dacă, la caz, o eventuală restrângere a dreptului la exprimare a pârâtului este necesară într-o societate democratică (fiind prezente condițiile de prevedere de lege a constrângerii şi scopul legitim).

Așadar, conform prevederilor art.2 Legea cu privire la libertatea de exprimare, termenii şi expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificații: fapt - eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită; judecată de valoare - opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit.

În cazul Lingens Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit existența diferenței fundamentale între expunerea faptelor şi formularea judecăților de valoare 1) expunerea unor fapte are un efect sporit de convingere. În același timp ea necesită demonstrarea corespunderii realității a acestor fapte; 2) formularea de opinii este legată de perceperea subiectivă a realității şi de aceea este imposibil a se demonstra corespunderea lor realității. Respectiv legislația nu trebuie să ceară o atare demonstrare, cu toate acestea, nu a fost stabilit modul şi criteriile de diferențiere a faptului de judecata de valoare.

Astfel Colegiul Civil consideră juste afirmațiile instanței de fond cu privire la faptul că nu sunt întrunite condițiile cumulative pentru răspunderea prevăzută de Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Conform Jurisprudenței Curţii de la Strasbourg în materia libertății de exprimare, judecătorul național nu poate pronunța o hotărâre inconsistentă Convenției pentru apărarea drepturilor omului şi libertăților fundamentale.

Libertatea de exprimare de asemenea acoperă un posibil recurs la un anumit grad de exagerare, sau chiar provocare (Prager and Oberschlick v. Austria seria A no. 313, p. 19, § 38).

La fel, art.10 protejează informațiile şi ideile care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței şi liberalismului, fără de care nu există „societatea democratică” (Handyside v. the United Kingdom, seria A no. 24, p. 23, § 49).

Cu privire la dezacordul apelantului SA „CET-Nord” referitor la încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei din contul SA „CET-Nord”, instanța reține că

potrivit bonului de plată Seria YL nr. 516805 din 08.08.2023 Spătaru Arina a achitat în total în contul BAA „Lichii” suma de 5 000,00 lei, fiind menționat dosarul pentru care s-au prestat serviciile avocațiale pentru care și numărul contractului în bază căruia s-a încasat suma indicate, fiind prezentat în original (f.d. 88).

În conformitate cu prevederile art.82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei, iar potrivit art.90 CPC, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: i) cheltuielile de asistență juridică.

Conform prevederilor art.94, alin.(1) CPC, cu privire la repartizarea cheltuielilor de judecată între părţi, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Colegiul Civil menționează că instanța de fond corect a admis cererea privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei din contul SA „CET-Nord” or, în cadrul procesului civil intentat la cererea de chemare în judecată formulată de SA „CET-Nord” către Arina Spătaru privind apărarea reputației profesionale, dezmințirea informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată prima a pierdut cauza civilă, iar potrivit art. 94 CPC Arina Spătaru a avut câștig de cauză.

Deși potrivit practicii CEDO, pentru compensarea cheltuielilor de judecată urmează a fi prezentată lista detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și timpului aferent acestora (cu tariful orar), Colegiul Civil constată că prezentarea bonului de plată Seria YL nr. 516805 din 08.08.2023 a fost suficientă, or nu este necesară întrunirea condițiilor cumulative pentru încasarea cheltuielilor de asistență juridică. Mai mult, cu privire la cuantumul valorii sumei încasate cu titlu de asistență juridică suportată, Colegiul Civil reține că avocații pot stabili și tarife fixe per acțiune sau dosar, iar pentru categoria de dosare ce se examinează privind apărarea reputației profesionale, dezmințirea informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral atât instanța de fond cât instanța de apel consideră că suma de 5 000,00 este rezonabilă.

Sintetizând cele din urmă expuse, Colegiul Civil consideră că prima instanță corect a constatat necesar de a compensa pârâtului din contul reclamantului cheltuielile de judecată formate din cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5 000,00 lei, apreciindu-le drept reale, necesare și rezonabile, or la stabilirea cuantumului asistenței juridice acordate instanța a ținut cont de complexitatea cauzei.

Suplimentar, Colegiul Consideră necesar de a reitera practica CEDO care reţine că, deşi articolul 6 § 1 obligă instanţele să îsi motiveze hotărârile**,** acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Ţărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61,). Instanţele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligaţie poate varia în funcţie de natura hotărârii şi, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanţelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

Astfel, din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că, hotărârea primei instanţe este întemeiată şi legală, iar motivele invocate de apelant sunt neîntemeiate, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menţine hotărârea primei instanţe.

În temeiul art.385 lit. a), 390 CPC RM colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți

Decide:

Apelul declarat de SA „CET-Nord” se respinge.

Hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul central) din 20.11.2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Cet Nord” către Arina Spătaru privind apărarea reputației profesionale, dezmințirea informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată se menține.

Decizia este definitivă dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului,
Judecător: Adriana Garbuz

Judecătorii: Iulia Grosu Andrian Ciobanu